

פרק שני

היהדות וכוח השפעתה בעיני הנאציות

א. מה חלקו של היהודי בהיסטוריה?

אומה גרמנית זו עצמה, שהשתערה בחמת־פתנים אכזרית על היהודים, לכלותם ולהשמידם, היתה יודעת להעריך, מאין כמוה, את עצמת השפעתה של היהדות בתהליך התפתחותה של התרבות האנושית. גם כמה ממבססי האנטישמיות המדעית, מקדימי הנאציות, אשר הטילו את ארסה של שנאת ישראל בתבל ומלואה, הודו בגלוי בתכונותיה החיוביות של היהדות כזרם רוחני מכריע בתולדות האדם. שורה של חוקרים גרמניים מפורסמים שבדקו, כל אחד מנקודת־מבטו, מנקודת־מבט פילוסופית, מנקודת־מבט סוציולוגית או כלכלית, את תעלומי דרכיה של ההיסטוריה, קבעו, כי היהודי הוא שהכניס את הלהט המוסרי לתוך דברי ימי האדם. צ'מברליין, מאבות השיטה הגזענית, שקרא כל ימיו למלחמת „הרוח

האִרית" ביהדות, לא נרתע מלקבוע:

„תולדות היהודים, מושגים יהודיים, מחשבה יהודית ושירה יהודית, נהיו לחלקי־יסוד בחיינו הנפשיים; — ירשנו מהם הרגשות נעלות מאוד; נהיינו לתלמידי נביאים שהטיפו תורת מוסר חריפה וטהורה. — הכרנו אמונה בכוח אלוהי נעלה, אמונה כה חיה ומשפיעה על החיים, שעיצבה מחדש ביד חזקה גם את נשמתנו אנו ונתנה לה כיוון חדש. — ישעיהו, ירמיהו ומשוררי התהלים נהיו, ומוסיפים להיות גם כיום, לכוחות רבי השפעה בחיינו הרוחניים —”¹

וניטשה עצמו, עם כל לעגו ושאת־נפשו ל„מוסר העבדים" של היהדות, הבליט את מהותה המוסרית־חיובית של זו:

„מה נתנו היהודים לאירופה?“ — שואל ניטשה, ומשיב: „דברים רבים, רעים וטובים, נתנו, וביחוד דבר אחד, שהוא גם מהטוב ביותר וגם מהרע ביותר: הם נתנו את התנופה המוסרית הכבירה, את מורא ההוד של תביעות ללא קץ ואחרית, את כל הרומנטיקה והשגב של בעיות מוסריות, הווה אומר — את החלק המושך, המלבב והמובחר ביותר של החיים על ריבוי הגוונים והפיתויים, אשר בדמדומי זריחתם או שקיעתם מתלהטים שמיה של תרבותנו האירופית. אנו, האמנים שבמשקפים והפילוסופים, מודים ליהודים על כך“².

זומבארט, מראשי הכלכלנים הגרמנים, שהרכושנות היא לדעתו יצירה יהודית טיפוסית וגם דת היהודים מבוססת על „העקרון המסחרי“, הודה אף הוא במפורש:

„העם היהודי הכניס עלידי נביאיו את הנעימה המוסרית הגדולה למקהלת האנושות, ומוסיף ומכניס אותה אליה עד היום על־ידי טובי בניו. הרי הפתוס הטראגי הגדול השואף לתיקונו של עולמנו, מקורו, סוף־סוף, ביהודה, וממנה עבר גם אל הנצרות. תפקידו של ישראל היה תמיד ומוסיף להיות גם עתה — להציב דוגמה ומופת־שכנגד לעומת רוחה של יון“³.

אצל כמה מהוגי־הדעות האנטישמיים שמלפני המהפכה הנאצית, קשה לפעמים להבחין, מה קדם למה: אם השנאה ליהודים, היא שהעבירה אותם לבסוף על דעתם ועל הכרתם המוסרית, או נהפוך הדבר, רגש הבוז הגלוי והנסתר למוסריות, הוא שעורר בהם את השנאה ליהודים. לא כן הנאציות. מחולליה ומבצעייה של המרידה הנאצית קיבלו את האידיאולוגיה האנטי־שמית מן המוכן. הנאציות, כתנועת־הגשמה, כיוונה את מהלכה לפי ציוני־הדרך של „המדע האנטישמי“. מורי ההלכה האנטישמית הגרמנית נמנו וגמרו, כי היהדות מיעדת על פי עצם ישותה, לשמש נושא תמידי של התביעה המוסרית בהיסטוריה. פירוש הדבר, שמוסריות ויהדות ענין אחד הן. והנאציות, שהיא תנועת מרידה בהיסטוריה ובמושגי־המוסר שלה, יצאה מראשיתה להסתערות־חרונים על היהדות ועל היהודים.

וכאן גם סוד התהוותו של המיתוס האנטישמי ומעמדו המרכזי

² ע"ע Jenseits von Gut und Böse, 206—207

³ עמ' Sombart: Die Zukunft der Juden, 57

בתנועה הנאצית. מתוך עיון בספרי־היסוד של האידיאולוגיה הנאצית אתה בא לידי הכרה, כי כל השקפותיה המדיניות, הלאומיות והסוציאליות של הנאציות היו כעין קומות נוספות לבנין האידיאולוגי שאבן־השתייה שלו היתה הדוקטרינה האנטישמית. קורותיה של התנועה הנאצית מראשית התגבשותה, מאשרים אישור מלא את הדבר, כי הדוקטרינה האנטישמית קדמה בה לכל. התכנית המקורית הראשונה של המפלגה הנאצית מ־24 בפברואר שנת 1920, מקדישה לא פחות משמונה סעיפים למלחמה ביהודים, העיקרי והמכריע ביותר בסעיפים אלה הוא סעיף ד' וזה תכנו:

„אזרח המדינה יכול להיות רק מי שהוא בן אותו עם (Volks- „genosse“) בן אותו עם יכול להיות רק מי שדם גרמני נוזל בעורקיו, ללא התחשבות בדתו. שום יהודי אינו יכול איפוא להיחשב כבן העם הגרמני.“⁴

מחברה של תכנית זו, גוטפריד פאָדאָר, הצהיר בהבלטה מלאה ובלשון ברורה: „האנטישמיות היא במידה ידועה היסוד הרגשי של תנועתנו. כל חבר המפלגה הנציונל־סוציאליסטית הוא אנטישמי.“⁵

כל מי שרצה להצטרף למפלגה הנאצית חייב היה לחתום על הצהרה מיוחדת, אשר הפיסקה האחרונה שלה היתה: „אני ממוצא גרמני אָרי, ונקי מכל תערובת גזעית יהודית“ — ולפי עדותם של הנאצים היתה נודעת חשיבות מכרעת להצהרה זו.⁶

בהוראות הרשמיות לחינוך האנטישמי בבתי־הספר הגרמניים נקבע: „הבעייה הגזעית והיהודית היא בעיית־היסוד של ההשקפה הנאציונל־סוציאליסטית. פתרונה של בעייה זו יבטיח לנצח־נצחים את קיומו של הנאציונל־סוציאליזם, וממילא גם את קיומו של עמנו. בחשיבותה הכבירה של הבעייה הגזעית מכיר כיום העם הגרמני כולו. כדי להגיע להכרה זו, נגזר על עמנו לעבור דרך סבל ארוכה. כדי שגם הדור הבא לא יצטרך לעבור דרך־סבל זו, רוצים אנו, המחנכים הגרמניים, להחדיר ללב הנוער שלנו, למן שנות חייו הראשונות, את ידיעת היהודי.“⁷

שנאת־שׂאול ליהודים היא איפוא הכלל הגדול בתורת הנאציות.

⁴ עמ' 45, 5 Nationalsozialistische Bibliothek, Heft

⁵ עמ' 20 Feder: Das Programm der NSDAP,

⁶ עמ' 232 Esser: Die Jüdische Weltpest,

⁷ עמ' 5 Der Stürmer: Die Judenfrage im Unterricht,

שלימדוה לקטן ולגדול על רגל אחת. כל השאר — תוספות ופירושים. תולדותיהם של כמה מראשי הנאציות מוכיחות, כי הטירוף האנטישמי היה סגולה בדוקה להבטחת מעמד עליון בתנועה הנאצית. הרי היטלר עצמו התנשא בראשונה על הגלים הסוערים של החיים הציבוריים בגרמניה כתעמלן אנטישמי פראי. עובדה זו הועלתה על-ידי קונרד היידן, הביאוגראף של היטלר: „באחד משיעורי-ההדרכה של חיל-הרייכסוור, המשתדל לשסות את החיילים ברפובליקה, — משמיע היטלר נאום אנטישמי חריף. האיש הצעיר מוצא חן בעיני הקצינים”⁸.

אלפרד רוזנברג התפרסם ועלה לגדולה על-ידי כתבי-הפולסטר האנטי-שמיים שלו. הוא עצמו מצביע על זה בספרו „המיתוס”, בציינו כי „לא כאן המקום לעמוד באופן ממצה על השאלה היהודית”, והוא מפנה את תשומת לב הקורא לכמה מספריו האנטישמיים, שאחדים מהם הופיעו עוד לפני התפשטותה של הנאציות. גיאורג שטרייכר רכש את עמדתו בגרמניה הנאצית ואת מעמדו המיוחד „כאיש האמונים” של מנהיג הגרמנים בזכות תעמולת השיסוי הפרועה והפראית ביהודים.

ברם, כל גדולי השסאים הנאציים הללו לא גילו רוחב-לב כזה של רבותיהם, שהיו מכריזים על הלהט המוסרי של היהודים. הנאציות הפכה למעשה את הקערה על פיה, שמה רע לטוב וטוב לרע. בלשונה קיבל היהודי, נושא-דברו של המוסר בהיסטוריה, את התואר: Alljuda — Weltgangster. שדמו עושה אותו „למקל-חובלים לגזע האנושי”⁹. וכאן נקודת-ההכרעה באידיאולוגיה האנטישמית של הנאציות: „הדם היהודי”. בתוך תאיר הדם של כל יהודי שפונים-טמונים לפי התורה הנאצית, חידקים, בעלי סגולות מיוחדות.

כ. „פאצילום יודאאיקום”

השקפה זו היתה לאשייתה של השיטה הגזענית הנאצית. כל יהודי נושא בקרבו בתוקף לידתו, בתוקף מוצאו הגזעי, כמה חידקים מסוכנים. היהודי יוצר את החידקים הללו, מפרה, מכלכל ומפיץ אותם.

הרכבו של ה„באצילוס יודאאיקוס“, מהו? כיצד ממיינים את החידקים לסוגיהם, כיצד קובעים את טיבם ונטיותיהם? היטלר התקיף את הנצרות משום שנדבקו בה מושגים אלה של היהדות: „האמונה המשיחית, תורת המוסר, רגש המצפון ומושג החטא“¹⁰, וכדאי להגדיר בזה את המושגים הללו, שמחולל הנאציות ראה בהם מקור כל רע ולהציג לעומתם את המושגים החדשים, שהנאציות הגשימה אותם.

את ה„חידק היהודי“ המסוכן ביותר ראה מנהיג הנאציות בענין המצד פון, בתחושה האנושית היסודית, שהיא אבן־הבוחן לכל מושגי הטוב והרע ובה כל מותר האדם מן הבהמה. והנה עמד שר הנאצים להכחיש את כל קיומו של הרטט המצפוני: „מצפון זה אינו אלא המצאה יהודית! הוא שהטיל מום באדם“¹¹. ובאין מצפון — אין חטא. וכה הורה המנהיג: „המושג פשע הוא פרי עולם אשר מאחורינו... כל פשע במובנו הישן, נעלה לאין־ערוך מן הקפאון הבורגני“¹².

ולא דברים־שבסיסמה בלבד נאמרו בזה. המשטר הנאצי התבסס כולו על „עקרון המנהיגות“, על הירארכיה מסועפת של „פיהררים“, שתפסו בידיהם את כל שלבי השלטון מן העליון ועד התחתון. האמונה במנהיג הראשי ובדרך שלטונו חייבה צייתנות עיוורת ללא תנאי, ללא היסוסים וללא רטט של מוסר־כליות. עקרון־משמעת זה דרש המתת המצפון האנושי, השתקת כל רגש אחריות בלב האדם, הן של האדם המאמין כלפי אלוהים, והן של החפשי בדעותיו כלפי הכרתו המוסרית, כלפי מצפונו. המדינה הנאצית שללה כל מושג של בחירה חפשית, של הכרת אחריות, של שיקול המצפון. „כל מה שמתהווה בתקופה זו במדינה כפוף לעקרון המנהיגות — הצהיר מיניסטר־המשפטים הנאצי פראנק, — המנהיג עומד לחלוטין למעלה מכל נושאי־האחריות הכפופים לו. למעשה אין בהיסטוריה כולה אדם שהכרת־האחריות שלו גדולה מזו של המנהיג, אדם אחראי מהמנהיג; אולם החל־טתו — כמוה כצו הגורל, ולכן אין להרהר אחריה“¹³. עקרון זה של צייתנות מוחלטת למנהיג עצמו, ולכל מי שמופיע „בשם המנהיג“ נתגשם במלואו.

¹⁰ שיחות עם היטלר, עמ' 204.

¹¹ שם, עמ' 193.

¹² שם, עמ' 194.

¹³ עמ' 24, Hans Frank: Technik des Staates, Krakau 1942.

ואמנם, קורות התפוכותיה של המהפכה הנאצית וביחוד שיטות המלחמה ביהודים, הוכיחו, עד כמה הצליחה הנאציות להשתיק בעם הגרמני את כל מיתרי המצפון האנושי הפרימיטיביים ביותר.

ועוד, "חידק יהודי" מסוכן גילתה הנאציות — תורת המשפט והמוסר, מומחה נאצי גדול למשפטים, האלמוט ניקוליי, גילה, כי כל מושגי היסוד של חוק ומשפט, הנובעים מהקודקס הרומאי, שנתקבלו בעולם הנאור, יסודם ברוח היהודי, שהשתלט על ה"אימפריה המסחרית העולמית המיוהדת". יש לסלק כל מה שהוכנס אלינו כנכס זר במשך אלפיים שנות התפתחות החוק ונתקבל בשם, החוק הרומאי,¹⁴ ומאחר שכל תורת המשפט הרומאית היא יצירה יהודית, הרי ברור, כי היהדות הטביעה את חותמה על כל מושגי המשפט בגרמניה. ועל זאת עומד וצווח המומחה הנאצי: "היהדות השתלטה בכוונה תחילה, על מערכת חיינו הרוחניים, והרעיונות היהודיים רכשו להם השפעה גם על תורת המשפט שלנו, על תחיקתנו ועל השיפוט כולו"¹⁵. והתוצאה היא, כי "ההתפוררות הגזעית בתוך העם הגרמני והשפעת היהדות, גרמו לסילוףם ולביטולם של כמה מינהגים משפטיים גרמניים עתיקים", ולא עוד אלא ש"נטלו מאתנו גם את עצם הבנת ענין המשפט"¹⁶. והנה הקימה הנאציות סדר־משפט העומד כולו על סילוף זדוני של כל הרגשת הצדק האנושי. מחוללי המהפכה הנאצית קבעו מיד עם עלייתם לשלטון את עקרונות הצדק שלהם, והיטלו הצהיר ברורות בפני הפגנת־הנצחון המדינית של אנשי הס. ס. והס. א. בברלין: "החוק אינו מחוץ לנו, כי אם בתוכנו; הדבר תלוי רק בשיעור כוחנו בלבד, כי רק הכוח היה רשאי לתבוע בכל עת ובכל זמן את זכות החיים. החולשה לא קיבלה מעולם את הזכות לחיות... הגענו לשלטון בגרמניה. ועתה יש לרכוש את תמיכתו של העם הגרמני ולהכניס את העם הזה במסגרת של שלטון זה"¹⁷.

ביתר בהירות קיבלה תורת־המשפט הנאצית את הגדרתה בוועידת היוריסטים הגרמניים באוקטובר, שנת 1933, בעיר לייפציג. המיניסטר הנאצי לענייני־פנים, פריק, השמיע בשם היטלר את העקרון החדש בפיסקה אחת:

¹⁴ עמ' 6 Nicolai : Die Rassengesetzliche Rechtslehre, 6

¹⁵ שם, עמ' 8.

¹⁶ שם, עמ' 9.

¹⁷ Völkischer Beobachter, 8.4.1933.

„חוק הוא מה שמביא תועלת לעם הגרמני, ועוול — מה שמביא לו נזק“¹⁸. ואמנם השתלשלותן של המלחמות הנאציות לכל מהלכן וצורותיהן ושיטות „הסדר החדש“, שמשטר הכיבוש הנאצי השליט בארצות־אירופה שנשתעבדו לו, הפגינו את מלוא משמעותו של עקרון חוקי זה. לא רק השלטונות הנאציים רצחו, שדדו והרסו בשם החוק שלהם ולמען תועלתם, אלא גם כל חייל גרמני, כל פקיד נאצי, ואפילו כל אזרח גרמני, היו רשאים לרמוס ברגל גאווה כל חוק ומשפט, לפי ראות־עיניהם הם ובהתאם לכלל הזה: „מה שטוב לגרמנים, ואף לגרמני הפרט, טוב הוא ומה שרע להם רע“. ואותו חידק יהודי המכונה „אמונה משיחית“, אשר היטלר התריס כנגדו, כמה תופעות מסוכנות הביא עמו. הוגי הנאציות תהו הרבה על מהותה של משיחיות זו. הרי המשיחיות פירושה: אמונה מוחלטת, כי כל תופעות הרע והזדון בעולם חולפות־עוברות, והרשעה כולה בהכרח שתכלה מן הארץ; כי האנושות חותרת לתחנה של „והיה באחרית הימים“ לעולם של שלום ושלווה, של אחווה ושיוון. והם, משליטי הרשעות בעולם, הרי דגלו בשם חוק הג'וזנגל, בשם חוק הטבע האכזרי והפאטאליסטי. ומכאן צעד אחד לתגלית נוספת וקובעת־גורל של החוקרים הנאציים, כי גם „הבאצילוס הסוציאלי“ הוא יצור יהודי מובהק ומקורו במשיחיות היהודית. כל שאיפת הצדק שבסוציאליזם, המניחה את אפשרות התגשמותם של שיוון ואחווה בעולם, נובעת, לפי ראות עיני הנאצים, ממקור היהדות.

ג. מקור השאיפות הסוציאליות — ביהדות

הנאציות ביססה את מלחמתה בסוציאליזם על זה — שהשקפת־העולם הסוציאליסטית היא יצור יהודי מובהק, יצור הספוג כולו רוח היהדות, ובבוא הפילוסוף הנאצי הראשי, רוזנברג, לנגח את היהודים, הוא כורך ביחד את „התנ"ך, התלמוד וקרל מארכס“, שכולם „משקים במידה שווה את הערצת החומר“¹⁹. ובהתקיפו את הסוציאליזם הוא טוען, כי כל השאיפה הסוציאליסטית, אינה אלא שאיפה יהודית, כי „מטרתה של היהדות היא ליצור גן־עדן עלי אדמות“, וכי הנה „גן־עדן לשוטים, שנעשה נושא של שאיפה

¹⁸ עמ' 64 Stein : Adolf Hitler, Schüler der Weisen von Zion,

¹⁹ עמ' 128 Mythus,

דתית רצינית, חגג את תקומתו במרפסיום היהודי ובמדינת העתיד שלו²⁰. את הקשר המהותי הקיים בין דת היהודים ובין השאיפה לשוויון סוציאליסטי ניסו לחשוף כמה ממחוללי הנאציות. דיטריך אקארט, מ"מכווני צעדיו" של היטלר בתקופה הראשונה של ארגון המפלגה הנאצית במינכן, הגיע בתגליותיו עד לידי מציאת ניצני הסוציאליזם והקומוניזם בתורת משה. את ספרו על הדו־שיח שלו עם היטלר בשאלה היהודית הכתיר בשם: "הכול־שביום ממשה ועד לנין"²¹.

ובקו זה נאחו כל מנגנון־התעמולה הנאצי. "המכון לחקר הבעיה היהודית" של הנאציות וה"אנטי־קומוניסטרן" (איגוד הנאצים למלחמה בקומוניזם) פירסמו יחד בשנת 1934 את המחקר האנטישמי "יהודים ופרעלים" — "קטע מהטראגדיה של העם הגרמני". יחד עם ההוכחות כי גם האינטרנציונאל השני וגם האינטרנציונאל השלישי נוצרו ומתנהלים עד היום על־ידי יהודים, עומדים בעלי המחקר ומדגישים, כי קיים קשר בין היהדות ומוסר־הנביאים שלה ובין השאיפות לשוויון סוציאלי. המחבר הנאצי מצביע על "התקוה המשיחית התנ"כית שנתגבשה ביהדות", על "הנטיה היהודית־טיפוסית לקוסמופוליטיזם ולא־ינטרנאציונאליזם" ועל זה ש"בלב מארס נתעורר רעיון המשיחיות"²², שמוחו היה "מוח תלמודי חריף" והמעמסה התורשתית של הרבנים השפיעה עליו, וכו'. וכו'.

וגם אותו וורנר זומברט, הסוציולוג הגרמני, אשר אחרי גלגוליו המרובים נפל לחיק הנאציות, הדגיש השקפה זו הרואה במארס "מין שלי־חות משיחית לאנושות כולה"²². ולא למותר להצביע במקום זה על אותו פאראדוקס מוזר, שקרל מארס עצמו ראה ביהדות את התגלמותו של הכוח־שכנגד דווקא — את התועלתיות, ובחיבורו, "על הבעיה היהודית" הציג, כידוע, את היהדות בתור נושא של "שלטון־הממון" ושל "האנוכיות" בהיס־טוריה המודרנית, ומתוך כך כיוון את חיצי נגדה.²²

אכן, באסור הנאציות את המלחמה ביהדות התכוונה להמית את "החידק הסוציאלי" במקורו הראשון.

²⁰ שם, עמ' 364-363.

²¹ Der Bolschewismus von Moses bis Lenin, München, 1925.

²² עמ' 8-30 Schulz: Juden und Arbeiter.

²² עמ' 72 Sombart, Deutscher Sozialismus.

²² Zur Judenfrage, Berlin 1920.

ד. מה נתנו היהודים לגרמניה?

ועוד הופעה פאראדוקסאלית אחת: אין בעולם המודרני עוד אומה, שהיהודים שירתו אותה בהתמסרות כדרך ששרתו את האומה הגרמנית ועם זאת אין בעולם המודרני עוד אומה עוינת את היהודים בלהט שטני, כאותה אומה גרמנית.

האנס בליהר, אחד מסוללי דרכה של האנטישמיות כהשקפת-עולם, אשר שלוש-עשרה שנה לפני תחיקת-נירנברג הנאצית, הרעיש את גרמניה בספרו: "Secessio Judaica" (הבדלת היהודים), שם בפיו של יהודי אימרה זו: „הרי אנו היהודים השתתפנו אצלכם בגרמניה בכל תנועה רוחנית. מה היה סופם של אנשי הכשרון שלכם, לולא ספּונו אנו, היהודים, עליהם, מפני חוסר הגמישות שלכם! האם לא אנו הצבענו ראשונה על שופנהויאר (האנטישמיות) שלכם, ואף על ניטשה? האם אינכם מנדים ומוציאים תמיד מתור ככם את האנשים מחונני הכשרון והגאוניות? כיצד היו מתפתחים בלעדינו הייכם הרוחניים?"²³

ואין בזה משום הגזמה כלשהי. מרובים היו אנשי-השם ממוצא יהודי שהתמסרו לכבודה ולתפארתה של גרמניה עד לידי שיכחה עצמית, ולעתים קרובות גם עד לידי התכחשות עצמית. ומה עונה להם בליהר, לאותם היהודים, שהתאהבו ממש בגרמניה והתמזגו עם הגרמניות? „היהודים ניסו להספח לגופה החי של גרמניה, באופן שלא יופר עוד מקום ההצטלקות. הם אוהבים את הגזע הגרמני אהבה אומללה. ייתכן שפה ושם קיימת אהבה הדדית כנה של גרמני ויהודי: אופטיקה זו של היחיד, רבת אשליה היא"²⁴. ובליהר גלוי-לב עד לידי ציניות, כי כך הוא קובע במפורש: „תהליך הפרדת היהודים החל עוד לפני מאות בשנים. אבל הזמן לא היה אז כשר לכך, היהודים טרם מלאו את תפקידם, ועל-כן שותק הענין", והמסקנה עולה כאן מאליה: עתה כבר עשה היהודי את תפקידו למען גרמניה, עתה ילך לו, היהודי.

דאי, כי כמה וכמה סיבות וגורמים, שמקורם גם בתכונות הלאומיות האופייניות של הגרמנים ושל היהודים וגם בתנאים הגיאוגרפיים-דימוגרא-

²³ עמ' 64 Blüher : Secessio Judaica,

²⁴ שם, עמ' 21.

פיים והכלכליים-סוציאליים של גרמניה קבעו את השתלשלות-המגע בין שני הצדדים, עוררו את כוח-המשיכה, וגם את כוח-הדחיפה ההדדי. העובדה, שלמספר כה ניכר של אנשים ממוצא יהודי ניתן לרכוש עמדות נכבדות למדי בכל שטחי החיים הגרמניים מוכיחה אחת משתים: או העמדות הללו היו עזובות או לא התקיימו כל-עיקר, והיהודים הם שכוננו אותן כמו ידיהם. הכשרונות היהודיים מצאו בתוך האומה הגרמנית כר נרחב כזה להתגלות, לשגשוג ולכיבושים, — משום שהגרמנים זקוקים היו ליסוד-התסיסה היהודי. ברם, הישגיהם והצלחותיהם של היהודים במאמצייהם למען גרמניה הם ששעוררו את רגש הקנאה ביהודים. והנאציות שהצטיינה בכלל בהל-הבת כל האינסטינקטים הקיבוציים השפלים, נאחזה בהסתתה האנטישמית בגירוי מתמיד ושיטתי של רגש הקנאה הפרימיטיבי ביותר. שיטת השיסוי האנטישמית המכונה "Judeo-Zentrismus", המשתדלת להראות, כי בכל זמן ובכל מקום עומד היהודי במרכז המאורעות ככוח המכריע, הגיעה אצל הנאצים לשיא השכלול. דרך השיכנוע של שיטת-שיסוי זו קלה ביותר. מציגים את האישים הדגולים בשטחים מסויימים של החיים התרבותיים הכלכליים כיהודים, והמטרה כבר הושגה — כבר הוצתה השנאה ליהודים הללו וליהדות כולה. המסיתים הנאציים לא העלימו ולא הקטינו את ערך כשרונות היהודים והצלחותיהם, אלא, להיפך, הבליטו בהגומה את תפקידי היהודים, את מעשייהם ומפעלייהם רבי הערך, כדי ללבות את אש הקנאה והשנאה.

"התפרצות היהדות לתוך הפילוסופיה" — בכותרת זו הוציא מומחה נאצי, האנס גרוזנסקי, ספר, שנקודת-האשמה העיקרית שבו מנוסחת בדברים אלו: "לא רק מבחינה מספרית חדרו היהודים לתוך שטח הפילוסופיה הגרמנית במידה מפליאה שלא תשוער — הרי לא תבקשו ממני שאעמוד ואפרט לפניכם כאן יותר ממאתיים שמות, — לא! הם גם השתלטו לחלוטין על כל הנושאים הפילוסופיים הקיימים, ותפסו עמדות-מפתח בכל אחד מן הכיוונים הפילוסופיים ובכל שטח חלקי של המחקר הפילוסופי"²⁵. ואותו מומחה נאצי לפילוסופיה מובטח היה, כי גם בלב אחד מקוראיו לא תתעורר

²⁵ עמ' 35-36. Grunsky: Der Einbruch des Judentums in die Philosophie,

השאלה ההגיונית הפשוטה: אם כן, הרי נמצא, כי אלמלא מאתיים יהודים אלה, לא באה ולא נתגבשה במציאות אותה תופעה המכונה בתבל כולה בשם „פילוסופיה גרמנית חדשה?“ בלב הנאצים אין מקום לשאלה כזו, כי הרי מוכן הוא הנאצי לוותר על כל הרכוש שהיהודים הכניסו לתוך הפילוסופיה הגרמנית. וכה הוא מכריז: „אם בעבר הופיע פילו לצדו של אפלטון, מימון — לצדו של אריסטו; שפינוזה לצדו של דאקארט וג'ורדאנו ברוננו, איינשטיין לצדו של ניוטון, כהן לצדו של קאנט, מרפס לצדו של הגל, וזיגמונד פרויד לצדו של ניטשה, הרי מעתה תהא הפילוסופיה הנאציונאל-סוציאליסטית שלנו משקפת באופן ברור את מהותו של גזענו, עד ששום יהודי לא יוכל עוד לפגוע בה לרעה“²⁶.

ססאי אנטישמי אחר, גראף ראואנטלוב, הציג במאסף הנאצי: „גר-מניה החדשה והבעיה היהודית“, במפורט יותר את האישים היהודים שהציגו טיינו בתולדות גרמניה. הוא עשה זאת מתוך אירוניה, וכמחקה את טענותיהם של אוהדי היהודים. ברם, העובדות והשמות שהוזכרו מאלפים למדי: „הרי למן ימי משה מגדלסון ועד איינשטיין הופיעה סידרה ארוכה של אנשים אצילי רוח גאוניים. מובן שלא נפקדו כאן גם מקומותיהם של היינה ושל ברנה. ריסר — הוא שיסד למעשה את הרייך הגרמני, בשלבו הראשון. מיירבאר ורובינשטיין הם כוכבים ממדרגה ראשונה בשמי המוסיקה, ויעקובי מקניגסברג היה לוחם-חופש בעל גבורה גרמנית למופת. בלי בלייכארד לא היה ביסמרק יכול להקים את הרייך. לאסקר ובאמברגר הקריבו את כל כוחם לתכלית פיתוחה הליבראלי של גרמניה. מארכס ולסאל ואחרים הקריבו את עצמם לטובת הפועל הגרמני, והרמן כהן, חוקרו של קאנט, עלה על קאנט עצמו והיה המורה הגדול של גרמניה. הקיסר פרידריך, שהרשה כי יפטמהו בדברי חכמה יהודית, נעשה באותו אופן גדול שליטי הרייך. צפלין הזקן גנב את התכניות לרעיונו וגם את הרעיון עצמו מאת יהודי. ליליידאל, הקרבן השוודי הראשון שנפל על מזבח פיתוחו של המטוס, היה יהודי ששמו האמתי — ליליינטל. ומה היה גורלה של גרמניה בלעדי האבר ובאלין? והאם אין הגרמנים צריכים להתגאות, שהעולם מרומם ומפאר את המלומד הגרמני, אביה של תורת היחסיות?“²⁷

²⁶ שם, עמ' 36.

²⁷ עמ' 31 Das neue Deutschland und die Judenfrage.

והנה דרך ההנמקה של נאצי זה. תחילה הוא משתדל להקטין את ערך הישגי היהודים עם קבעו כי „ברובם הגדול מזיקים הם כל אותם ההי-שגים היהודיים, או אתה מוצא בהם גנבה או ניצול אנטי-רוח גרמניים אדירי היצירה“. אך נראה, כי הוא עצמו מרגיש בכל המגווח שבנימוק זה, ולפיכך הוא סותר את עצמו תוך כדי דיבור, ונאחז בנימוק הקנאה והשנאה: „ואפילו נסכים לקבוע הישג זה או אחר של יהודי, יש עוד לשאול: אילולא הופיע באלין בגרמניה, ואילו הגיע האבר לתגלית החנקן (אגב רבים חלקו מיד על מקוריותה של תגלית זו) בארץ אחרת, הייתכן בכלל לערוך הפסד זה לעומת היתרונות העצומים שגרמניה החפשית מיהודים בעבר ובהווה יכלה להשיגם ולעומת מניעת נזקים עצומים ללא שיעור על-ידי גרמניה חפשית מיהודים?“

הקנאה ביהודים הדגולים, שוחרי התפתחותה של גרמניה החדשה, היתה בעיקר נחלתה של השכבה העליונה הגרמנית ובהם אכלה אשה בכל פה. בהמוגי העם הגרמני ובמיוחד במעמד הבינוני, התלקחה אש הקנאה על-ידי הצגת השפעתם וערכם המכריע של היהודים בחיים הכלכליים. לעיניו של התעשיין הגרמני, הבנקאי, הסוחר, הסוכן, האקספורטר והקושר קשרי-מסחר בין-לאומיים, הוצב היהודי כרודה בכלכלה העולמית ובמשק כל מדינה ומדינה.

ועוד חזיון מאלף: דוקא זומברט, הכלכלן הגרמני, היה הראשון, אשר העלה לראש הפסגה של ההיסטוריה החדשה את דמותו של הסוחר היהודי הבזויה בעיני כל. בו, בסוחר היהודי, גילה את יוצרה של הכלכלה המר-דרנית, וממילא גם — של הציביליזציה החדשה כולה. הוא נלהב מתפקיד היהודים: „מתוך הסתכלויות מדויקות הגעתי לידי הכרה ברורה ללא צל של ספק, כי היהודים הביאו את הגיאואת הכלכלית בנקודות המכריעות עם הופעתם, והסתלקותם גרמה לשפל כלכלי“. „אלמלא התפשטותם של היהודים על פני ארצות-הצפון של כדור-הארץ לא קמה התרבות המודרנית“²⁸. ואולם עם גילוי כשרונות היהודים התלקחה והתרחבה בלב הגרמנים הרגשת הקיפות, ודחפה אותם למרוד ביהודים, במפעליהם ובכל פעלם.

²⁸ W. Sombart: Die Juden und das Wirtschaftsleben, VI. VIII, עמ' 28